

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši štev. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrto stran 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovolično pošilja: naročila, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Iz rdečega tabora.

Nauki socialno-demokratskega časopisja rode žalostne posledice. Še nam je živo v spominu, kako je sodrug Njeguš med govorom dr. Adlerja, voditelja avstrijske socialne demokracije, v državnem zboru streljal z revolverjem na pravosodnega ministra dr. Hochenburgerja, ki je ukazal kaznovati one rdeče divjake, ki so na Dunaju pod pretvezo odprave draginje pobijali okna ter plenili posamezne prodajalne in gostilne. Le posebni sreči je bilo pripisati, da ni morivec dosegel svojega namena. Še ni pozabila javnost tega žalostnega dejstva, zopet je poročati o drugem, enako žalostnem dogodku. Sodrug Bauer je med sejo dunajskega občinskega odbora streljal v dvorano z revolverjem. Dunajska občina je tega zagrizenega rdečkarja pred časom odslovila zaradi raznih pregreh in zato je hotel ta z revolverjem opozoriti občinstvo nase. K sreči tudi ta sodrug ni zadel nikogar. V teku par mesecev je videla javnost, kakšen sad rodijo nauki in neprestano hujskanje po rdečem časopisju. Ni čuda, ako bežijo pametni možje, ki spoznajo, kam vodi socialna demokracija, od nje proč in se vedno bolj redčijo njene vrste. Nedavno sta zapustila socialno demokracijo v Švici dva njena prva voditelja, Pehota in Gister po imenu. Prvi je izjavil, da je izgubil vso vero v socialistični program, ker je prišel po skrbnem prepričanju in premisleku do spoznanja, da socialna demokracija ljudstvu ne pomaga in mu tudi pomagati ne more. Pehota je bil prej veliko let voditelj socialne demokracije v Avstriji na Predarlškem in potem več let v Švici, zato jo je lahko dobro poznal, ko je izjavil, da nima od nje ničesar pričakovati. — Drugi voditelj Gister, ki je 20 let — kakor sam piše v odstopni izjavi — živel med rdečkarji, pravi, da socialisti bolj kruto (brutalno, piše on) postopajo z delavci, nego delodajavci. Ti izjavi pač lahko pričata, kako gnile so razmere v rdečem taboru. Kdor prebira glasilo naših socialistov, znano „Zarjo“, ki ne piše

o drugem, nego o Rimu, Lurdu in sedaj o čenstohovskih dogodkih, se mora čuditi, da je nekaj delavstva še tako nerazsodnega in nespametnega, da kupuje ali celo naroča tak list in za kosilo vživa tako nelečno in umazano hrano. Branje takega protiverskega in anarhističnega časopisja mora gotovo prav kmalu roditi tako žalostne posledice, kakor smo jih opisali zgoraj

O novi gorenjski železnici.

I.

Poslanec baron pl. Apfaltrern je stavil v kranjskem deželni zboru nujni predlog, da naj se zgradi tretja železniška zveza Gorenjske s Trstom. Utemeljitelj je svoj predlog tako:

Predmet mojega predloga je zgradba tretje železniške črte, ki naj bi šla iz Polzele čez Žiri v smeri na Trst in Goriško. Da prihajam s tem predlogom, mi daje povod, ker sem ne-le prepričan, ampak tudi vem, da visoki deželni zbor šteje med svoje najplemenitejše in najvišje naloge, pospeševati z vsemi sredstvi gospodarski razvoj dežele kranjske in da tem visokim nalogam posvečuje svoje najboljše moči in vso svojo inteligenco.

Predaleč bi me danes vodilo, ako bi hotel obširneje govoriti o gospodarskem pomenu kranjskih železnic. Zavzemam le eno stališče, ki se glasi: Zgodovina vseh gospodarsko razvitih dežel dokazuje, da imajo te dežele zahvaliti razvoj in blagostanje ne samo mnogim, ampak tudi umno zgrajenim železnicam. Železnice, ki skrajšujejo krajevno oddaljenost, so glavni faktorji za ustanovitev novih industrijskih podjetij, so pa tudi glavni pomočnik za narodno gospodarski napredek, ker v gospodarski produkciji leži neusahljivi vir narodovega bogastva.

Z ozirom na to je visoki deželni zbor v svoji seji dne 1. februarja 1910 odobril program za zgradbo vseh onih železnic, katere je sklenil v program sprejeti deželni železniški shod dne 24. januarja 1910. Nujni predlog, katerega so

stavili v prejšnjem zasedanju g. deželni glavar dr. Šusteršič, eksclenca baron pl. Schwegel in g. dr. Tavčar, — katerega je podpisal tedaj nekako ves deželni zbor, — se popolnoma strinja z načeli, ki sem jih ravnokar omenil.

Železnice, ki teko danes po kranjskih tleh, ne zadostujejo več gospodarskim potrebam dežele in njenemu narodno-gospodarskemu razvoju. V zgodovino domačega železničarstva se danes ne bom spuščal, upam, da se povrnem na to zadevo ob drugi priliki.

Ker se očita kranjski deželi, katera se pač prišteva alpskim deželam, da je deležna onega velikega večmilijonskega darila, katero so dobile alpske dežele z zgradbo alpskih železnic, moram reči, ko se spominjam obenem tudi Istre, Štajerske in Nižje Avstrijske: Nepravična je taka trditve, kajti veliki dobički iz zgradbe alpskih železnic pripadajo pač alpskim deželam, toda le tistim, ki leže na zapadu. Obenem pa vprašam severne dežele: Kako stoji z njimi, ako pomislimo, da se je zelo zmanjšala oddaljenost med severom države in našim edinim trgovskim pristaniščem na bregu Jadranskega morja, ko so se zgradile alpske železnice?

Dovolite mi, gospodje, da v tem oziru na vedem par števil. Prej so bile severne dežele s Trstom zvezane po železnicah na Gmünd in Dunaj. Ta železniška proga znaša od Prage do Trsta okroglo 939 km. Sedaj pa znaša proga železnice od Prage na Zeltweg in št. Vid do Trsta okroglo 805 km. Tedaj imajo severne dežele sedaj za 134 km prikrajšano pot do Trsta. Ali nisem dolžan tedaj po pravici reči: Kakšen dobiček imajo severne dežele od te jako skrajšane krajevne oddaljenosti! Ne morem s številkami označiti, koliko je to vredno. Da pa ta dobiček znaša vsako leto več milijonov, o tem sem popolnoma prepričan.

Zgradba alpskih železnic se pripisuje v korist alpskim deželam in zahteva se od nas odškodnine, akoravno mi od te velike železniške

PODLISTEK.

† Anton Globočnik pl. Sorodolski.

Zadnjo soboto je umrl na Dunaju vpokojeni c. kr. vladni svetnik Anton Globočnik pl. Sorodolski, star 87 let, in je bil v torek pokopan v Postojni. Bil je 24 let okrajni glavar postojnski in zato si je izvolil ta kraj za svoje počivališče. Pokojnik si je pridobil velikih zaslug ne le za Postojno in ondoto jamo, ampak tudi za mesto Kranj. Po njegovem prizadevanju se je l. 1894. obnovila kranjska gimnazija, ko se je on s svojim velikim vplivom potegnil zanj kot državni poslanec gorenjsko-notranjskih mest. Velik prijatelj domače zgodovine je bil rajni Globočnik že z mladega. L. 1867. je že opisal zgodovinsko svoj rojstni kraj Železnike. Ko je bival kot vpokojeni vladni svetnik v Ljubljani, je bil predsednik „Muzejskega društva za Kranjsko“. Pisal je tudi o pravnih zadevah. Za župane je izdal navodilo o poslovanju v nemškem jeziku in to knjigo je Levstik preložil v slovenščino. Razen tega je spisal Globočnik l. 1893. temeljito knjigo o zgodovini prava na Kranjskem in izdal že prej repertorij deželnih zakonov. Cesar ga je odlikoval z viteškim križcem Franc Jožefovega reda, s plemstvom in z zlato svetinjo za umetnost in vedo. Zadnja leta je bival Globočnik pri svojem sinu

dr. Vladimirju pl. Globočniku, ki je sekcijski šef v finančnem ministrstvu na Dunaju. Tu mu je bil najljubši izprehod po dunajskih cerkvah. Leta 1899. je izdal še knjigo „Dunajska kronika“. Svoje mladeniško kipeče navdušenje za narodno probujo je pa opisal za petdesetletnico Anton pl. Globočnik v „Izvestjih Muzejskega društva za Kranjsko“ l. 1898. Globočnik je bil namreč leta 1848. kot jurist četrtega leta odposlan od dunajske „Slovenije“ v Prago na zborovanje, na katerem se je sestavila prošnja na cesarja, da naj združi vse Slovence v eno skupno pravno celoto in uvede slovenščino v šole in urade. Kmalu po njegovem odhodu iz Prage je bilo mesto bombardovano in zastopstvo Slovanov razgnano. Ljubil je pokojnik vse življenje slovensko domovino, privzel si plemiški priimek od dola reke Sore (v Železnikih) in želel počivati v domači zemlji. Pogrebni govor mu je imel kamniški dekan č. g. Ivan Lavrenčič. Trajen bodi spomin buditelju Slovenstva, blagemu značaju in zvestemu katoličanu! (Daljši nekrolog nam je obljubljen. Opomba uredništva.)

Fr. Ks. Steržaj:

Slika z bohinjskih gora.

Pred osmimi leti je bilo...

Na Krstenico so bili Češnjani ravno prignali živino v planino. To je bilo vriska in radosti

prve in še druge dni. Od visokih vrhov Krsteniškega in Jezerskega stoga so pluli vriski naprej po ozračju, odbijali se od mogočne Ograde ter se razlegali celo doli po Grintojci, Vrtači in Poljanah. Je pač življenje na planini, posebno prve dni, ko pridejo majarji in majarice gori (na planine) z ljubo živino in jo spremljajo na paši. Da se le pastir pokaže nekoliko višje od svojega stanu na obronku, pa jo zavriska tako glasno, tako čisto in tako veselo, da ti nehote poskoči srce v notranjosti, da se tudi ti v hipu počutiš mladega, veselega in prostega. Pomladi se nekako tu gori tudi osiveli planšar in planšarica, ustnice mu gredo na smeh in na njih igra spomin na vesele, mlade dni, in le redkokdaj se mu z žalosti nagubano lice. Zares: „planine krasne, ve moj raj“, si nehote domišliš ob tem mladem, veselem, vriskajočem življenju bohinjskih planinskih pastirjev.

In tisto leto je bilo še posebno veselo. Sami mladi planšarji so majarili gori. Med njimi edini sin bogatega Špana, njegov tovariš, iskrenoživi Kovačičev France, ki je siraril tisto leto Češnjanom, Langusom, Hribarjem — pa kdo bi našteval imena oseb, saj jih izmed bravcev malo-kdo pozna. Bili so vam tiči, veselja in vseh muh polni, kakor je navadno zdrava mladina.

Španov Bavant je ležal ob obronku Jezerskega stoga z rokami pod glavo vznak in zrl

zgradbe nimamo ničesar. Pro parte et rata bomo morali zopet plačevati odškodnine za nekaj, od česar zopet ne bomo imeli prav nobenega haska. (Odobranje in ploskanje.)

Dovolite mi, spoštovani gospodje, da kratko omenim neko primero. Kmet je na polju pri svojem delu. V večernem mraku zagleda na severo-zapadnem nebu nenadoma, da se je zalesketal lep meteor, švignil v južni smeri in izginil za hribi. Mož gleda, ne reče nič, ampak le gleda za meteorjem. Ta mož je Kranjec, ona nebesna prikazen so alpske železnice.

Gospodarsko in politično življenje gre, kakor je znano, iz roke v roko. V kratkem se bodo gospodarske in politične zadeve velike važnosti obravnavale v državnem zboru. Govorilo se bo tudi o novih odškodninah in delali se bodo veljavni sklepi. Zato, gospoda moja, smatram ta svoj predlog za nujen, da ne bodo Kranjci vnovič tu stali in — gledali za meteorjem! Prosim visoko zbornico, da prizna nujnost mojemu predlogu, ki ne zahteva, da se železnica precej zgradi, ampak le meri na to, da se preštudira projekt tretje železniške zveze s Trstom in Goriško, kakor tudi drugi točki predloga, ki se ozira na zgradbo železnice Polzela—Kamnik. (Pritrjevanje in ploskanje v celi zbornici, govorniku čestitajo.)

Gospodarski del.

Posnemanja uredno!

Zadružna mlekarina v Predosljih je imela preteklo nedeljo svoj občni zbor za peto upravno leto. Kakor posnemamo iz računskega zaključka, izkazuje mlekarina K 3044-92 čistega dobička. Članov ima 132. Rezervni fond je narasel na K 10.680-51. Ker je s tem posloplje, stroji in ves inventar plačan in ima mlekarina že tudi nekaj gotovine naložene, je sklenil občni zbor na predlog načelnika, dež. poslanca Ivana Zabreta, da se odslej odloči vsako leto od čistega dobička gotov znesek 500 do 600 K — kot fond za odškodnino vsled nezgod poginjene živine, zlasti molznih krav. Odškodnine se bodo razdeljevale po tem načinu, da bo dobil lastnik poginjene govede $\frac{3}{4}$ vrednosti. Vzemimo vzgled. Posestniku, ki je seveda član mlekarne, pogine krava, vredna K 300. — Lastnik naznani to mesogledniku in obenem tudi odboru mlekarne. Odbor mu določi $\frac{3}{4}$ t. j. K 225 —, odštevisi morebitno državno odškodnino, ali pa za v sili zaklane živine, izkupilo za dovoljeno prodane uporabne dele. Člani so ta predlog z veseljem sprejeli. Čisto naravno, ker s tem sklepom je pokazal odbor, da ima smisel za pravo zadružno delo. Kmetovavci bodo pa spoznali, da je v skupnem gospodarskem delu njihova korist in napredek.

Strojna zadruga na Kokrici ima svoj občni zbor dne 31. marca t. l. Za prvo upravno leto izkazuje nekaj izgube, kar je čisto naravno, ako upoštevamo ustanovne stroške in pa, da je število članov še premajhno. Več članov, več dela in tudi več dobička. Za to bo treba skrbeti v prihodnjem letu.

v modrosinje nebo, čisto in jasno, kakor svetlo-žareča površina bohinjskega jezera. Solnce, ki je sevalo z neba in po božjem ukazu ustvarjalo v milijonih bitij in rastlinic novo življenje, ki je nastajalo, rastle in vskipevalo, se je nagibalo ravno k zatonu. Tam gori nad Bogatinom so vrhovi žareli in se zlatili v najčistejšem zlatu. Spodaj pa so sence begale med rušjem, skrivale se in zopet prihajale, kakor bi hotele polzvedeti, je li bo solnce kmalu prešlo, da se same pokažejo v vsi svoji večerni in nočni temoti.

Zvončasta krava na robu obronka je obstala, ozrla se po družicah in votlo zamukala. Na nasprotnem robu se je oglasila druga, za njo tretja — vmes pa so peli njihovi zvončki za vratom, sedaj votlo, sedaj lahko, sedaj visoko, pa zopet nizko pesem planin, poletno pesem, ki je uho pozimi ne sliši.

Bavant se je polagoma dvignil. Mukanje zvončaste krave ga je vzbudilo iz sanj, v katerih je plavala njegova duša, ko je zazrl zahajajoče solnce in zlate vrhove Bogatinove.

Že večkrat je čul o Zlatorogu, o rojenicah. Je-li to resnica? In če ni? Kdo si je to zamislil? Zrl je v duhu pogumnega lovca, ki se ni strašil nevarnosti, ampak ji je šel drzno nasproti. Kaj

Razglas o oddaji čistokrvnih plemenskih bikov. Iz državne redne podpore, potem iz državne podpore, ki odpade na kranjsko deželo za povzdigo živinoreje glasom državnega zakona z dne 30. decembra l. 1909. za letošnje leto, in z deželno podporo se nakupi večje število plemenskih bikov, ki so za zboljševanje govedi na Kranjskem primerne, in sicer: a) plemenski biki simodolske pasme (rumenobelo lisasti z belo glavjo), ki se oddajo samo v kraje ljubljanske okolice in na Notranjsko, kjer je ta pasma že vpeljana; b) plemenski biki sivkaste pasme (enobarvni, sivkasti ali rjavkasti), ki se oddajo samo na Dolenjsko in v ostale kraje na Notranjskem, in c) plemenski biki pincgavske pasme (temnoredče lisasti), ki se oddajo samo na Gorenjsko. Nakup in oddajo teh plemenskih bikov s pomočjo omenjenih podpor zvršita po določilih zakona z dne 30. decembra l. 1909. po medsebojnem dogovoru deželni odbor kranjski in c. kr. kmetijska družba kranjska. Nakup plemenskih bikov iz redne državne podpore zvrši glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. Oddaja plemenskih bikov, nakupljenih iz državne podpore na podlagi zakona z dne 30. decembra 1909. in iz deželne podpore se bo pa vršila dogovorno z deželnim odborom, zato je vse prošnje za plemensko živino vlagati pri omenjenem glavnem odboru, ki potem v skupni seji z deželnim odborom določi prošnike, ki jim je ustreči z ozirom na sredstva, ki bodo na razpolaganje. Vsak prosivec naj se zgleda le za živali tiste pasme, ki je za dotične pokrajine primerna, oziroma kjer je že vpeljana. V prošnji se mora jasno povedati, za katere pasme plemenske živine prosivec prosi. Na prošnje za živali tistih pasem, ki niso primerne prosivčevi pokrajini in ki niso pravočasno vložene, se kratkoma ne bo oziralo. Pri oddaji bikov plemenjakov se bo oziralo tamkaj, kjer so živinorejske zadruge, v prvi vrsti na to, povsod drugje pa pri oddaji plemenskih bikov najprej na prošnje podružnic in županstev, in potem šele na zasebnike. Prošnje je vložiti za simodolske biki do 15. marca t. l., za biki drugih pasem do 31. marca t. l. pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Na prepozno došle prošnje se kratkoma ne bo oziralo. Vsak prosivec za plemenskega bika mora v prošnji naznaniti, oziroma se zavzeti: 1. da je pripravljen njemu prisojenega plemenskega bika sprejeti ob pravem času na oni postaji, ki bo določena, in sicer tisto žival, ki jo določi odbor; 2. da plača ob sprejemu bika polovico nakupnih stroškov, in sicer takoj, kajti na upanje se nobena žival nikomur ne izroči, in 3. da podpiše zavezo pismo, da se zaveže imeti prejetega bika toliko časa, dokler bo za pleme sposoben, najmanj pa dve leti, ravnati ž njim po navodilih umne živinoreje in se tozadevno podvreči tudi nadzorstvu deželnega odbora. Kdor se ne drži vseh točk zaveznega pisma, ali komur po njegovi krivdi sprejeta žival pogine ali za pleme nesposobna postane, se zaveže povrniti ostalo polovico kupnine. Oni ž vinorejci, ki dobe plemenskega bika, kupljenega iz deželne ali državne podpore, dobe za vsak mesec, ki imajo bika čez dve leti, po 10 K nagrade, a morajo imeti bika najmanj štiri mesece čez dve leti. Ta nagrada se izplača le onim, ki pravilno in redno vodijo po zakonu predpisane skočne zapisnike, in sicer le za čas, ko se je bik resnično rabil za pleme.

DOPISI.

S Premskovega. Liberalni učitelji so se povsod prav skrbno pripravljali za občni zbor

bi storil sam, če bi bilo na tem? Bi-li šel ali ne? — Šel bi, brez strahu! Za divjimi kozami, po robih in obronkih bi hodil sam in puška s palico bi bila njegova spremljevalka. In če bi jih zalezal? — Gotovo — —

Zvončasta krava se je z robu spustila v dir proti napajališču. Bavant je planil pokoncu.

„Na, jagoda, na, na!“ — je zaklical skoro z nekim strahom. Kaj, če se ponesreči? Kaj potem? Kaj bi oča rekli? — „Na — na — na!“ se je iznova vabljivo razlegal njegov glas in jagoda se je ustavila, ozrla se nazaj, potem pa polagoma stopala nizdoli. Za njo pa cela vrsta govedi drug za drugim v dolgi vrsti. Iz nasprotnega brega so hitele živali doli, domov, k molži in počitku.

Bavant pa jih je zrl zamišljeno s ponosom, ki ga pozna samo gospodar in njegov majar. Najlepše so njegove, Španove. Lepe, debelookrogle, lepovzrasle. Očetov ponos. A njegov? — Tudi, — vendar, vendar! — Rajši bi hodil okoli po gorah, ne za kravami, ne s pastirsko palico v roki, ampak kot lovec za divjačino...

„Hoj, Bavant!“ se je začul s planine glas.

Prav dobro ga je poznal, Martinčevega Šimna in njegov votli glas. „Hoj! — Kaj hočeš?“ se

„Kmetijske družbe“ in agitirali med kmeti, ki trobijo v njihov rog, da naj gredo v obilnem številu v Ljubljano in „klerikalce“ pomečejo iz odbora. Vse je pa hotel prekositi naš učitelj Luznar. Kadar je kakšna volitev, Luznar med učitelji-huj-skati najbolj goni prvi zvonec. Zbral je bil tedaj pod pretvezo, da se hoče z možmi o kmetijskih zadevah posvetovati, tisto nedeljo po krščanskem nauku okoli 20 Premskovljanov v šolo in je tu imel pred njimi skoraj dve uri trajajoče politično zabavljanje. Kvasil je kmetom, da poslanci S. L. S. deželni denar le zapravljajo in da hočejo klerikalci skoraj en cel milijon pri „Kmetijski družbi“ požreti. Pregovoril je tako štiri člane kmetijske podružnice, da so se drugi dan vzdignili na shod, Ribnikarju na pomoč: Gale, Šmajd, Lokar in Potrata so se pogumno vsedli na učiteljeve limanice. Ko so pa reveži v Ljubljani začutili, kako so bili potegnjeni, so se jezili nad samimi seboj, da so se dali od učitelja nafariati. Videli in slišali so na shodu vse kaj drugega, kakor tisto, kar jim je pravil Luznar. Videli so velikansko množico kmetov, navdušenih za svojo kmečko organizacijo, gledali pa zraven majhno pečico onih, ki se dajo voditi od liberalnih lužarjev. Bili so priča, ko je bil vodja liberalcev kakor na trnjek ujeta ribica iz „Kmetijske družbe“ ven vržen. In domu so prinesli prepričanje, da so jo „zafurali“. Luznarjeva pridiga je pa pri njih vendar toliko izdala, da očrnenega dr. Lampeta ne bodo šli nikdar prosit nobene podpore za motor. Tudi o gospodu na Dovjem Šmajd in Lokar nimata prav nič korajže govoriti. Nazadnje naj pride še Luznar s svojim, iz kranjske Čitalnice izposojenim teatrom, pa bo liberalna neumnost dobila krono.

Iz Bésnice. Odvalil se je pred tremi meseci proti Kranju veliki valjar, ki je tlačil gramoz na naši novi cesti iz Rakovice do Spodnje Bésnice in nazaj ter pomečkal tudi blato proti Kranju, kar ga je pustil prejšnji načelnik. Mi hodimo in se vozimo zdaj po neznatno napeti cesti veselega srca, da smo se iznebili Benkovega klanca, stoletne nadloge našega kraja. Konec je 17 letnega boja in upamo, da so zadovoljni zdaj tudi tisti, ki so kakor stare coklje zavirali to, za naš kraj prepomembno delo, poleg tega pa še grozili, da za kazen, ker nismo šli v boj za Strupija, še ne dobimo nove ceste. Vesel je pa te naprave lahko tudi bésniški g. župnik, ker se je naposled to delo v Rakovici vendarle izvršilo po njegovem predlogu: ne med hišo in hlevom, marveč za Benkovim hlevom z ozirom na občni blagor, zaradi česar je izprva vse hrulilo in njega po časopisih blatilo in trgalo, pa tudi očitno sramotilo. Vsa čast in hvala pa gre pri tem podjetju sedanjemu deželnemu odboru, ki je z energično roko izpeljal to zadevo, katere se prejšnji kljub mnogim prošnjam in deputacijam ni hotel lotiti. G. podjetnik Lončarič pa je pokazal pri tem delu, da je res mojster pri napravah, katere mu oddaja deželni odbor. To nam je zopet jasen dokaz, da ima S. L. S. na krmilu prave moče, katerim je blagor ljudstva v resnici na srcu. In vendar imajo nekateri Bésničani še zdaj mreno na očeh. Še trobijo v nečedni rog razdiravcev, ki jih spravljajo le ob veljavo in ob čast pred svetom, za tiste, ki delajo v njih blagor in korist, pa ne marajo in bi jih radi utopili v žlici vode, ko bi le mogli. Pomislite torej, še imamo Kosarepov klanec, preložitve ceste čez železnico, uravnava klancev v zgornjem koncu itd., kar bo dalo še mnogo dela, ki ga razdiravci prav govoto ne bodo izvršili. Zadnji čas je, da se tudi iz Bésnice pome-de smrdljivi liberalizem, ki se skriva še po družbah nekaterih frakeljčanov.

je odzval. „Ali so naše tudi že šle?“ „So.“ „So li vse?“ — „Vse, samo cike ne vidim.“ „Ali je tam kje zaostala? Poglej no, naokoli!“

Bavant se je ozrl naokoli in pazno pregledal obronke obeh Stogov in Ograde

„Ni je! Gotovo je šla čez Preval!“ — „Oha, ja“ — je glasno zavzdihnil Šimen in stopil v stan po palico, da bo šel za ciko še ob mraku, če jo bo kje zagledal.

Krave so se razvrstile ob napajališču. Starejše naprej in šele za njimi so se napojili jalo-ovci. Po tem pa je Bavant zavpil in krave so se razhajale proti svojim stajam. Brez krika in vika bi ne šlo, tako pa jih je njegov mogočni in zapovedujoči glas spravil v stajo in v red. Nato jih je pomolzel in nesel mleko v sirarico ter odšel, ne da bi se kaj menil za druge.

Še vedno je bil nekako razmišljen in pust. Ona misel mu ni hotela iz glave. Neprestano mu je silila izmed ostalih na površje, ga razburjala in vznemirjala, tako da ni mogel tisto noč prav nič mirno spati. Vedno in vedno se je ponavljalo: da, da — lovec, ki bi hodil po gorah za divjačino — — —

Iz Podbrezja. Dne 3. t. m. je predaval v našem kat. izobr. društvu g. prof. dr. K. Capuder iz Kranja o kmečkem vprašanju pri starih Rimljanah. Poslušavci so hvaležno sledili zanimivemu in poljudnemu govoru, ki je trajal nad eno uro. Izrekli so g. doktorju za njegov trud in požrtovavnost pristrčno zahvalo. Po predavanju se je vršila seja „Orlov“ iz radovljiskega okrožja. — Dne 19. t. m. se bo pa ustanovila za župnijo Podbrezje kmetijska podružnica. Pri tej priliki bo govoril o sadjarstvu deželni učitelj sadjarstva, g. Humek. Želeli je, da bi k tej koristni družbi pristopili vsi boljši gospodarji. Opazuje se pri nas v zadnjih letih velik napredek na dobro stran.

Iz Smlednika. Boj za Savo? Vodne parcele ob Savi so postale zadnji čas predmet hudega boja med deželo in družbo Leykam-Josefthal. Najbolj je v tem boju prizadeta smleška občina. Razume se, da stoji naše kmečko ljudstvo na strani dežele, ker ima samo od te strani pričakovati gospodarske koristi in boljše bodočnosti. Ako se uresniči vlepomembni načrti deželnega odbora, bo dobila savska okolica v marsičem drugačno, veselejšo lice. Sava, doslej precej pozabljena, obeta postati srčna žila naše Gorenjske. Žal, da so najlepše in najmočnejše točke precej pokupili tujci! — Dve sto let za nami, pravijo Smlejci, da je baron Lazarini, ki je dal po hišab nabiti tudi nemške lepake. Če gospod baron v Sv. Valburgi čaka od blažene nemščine kupčije s svojimi gozdovi, se mu bo prav jalovo obnesla. — Plemenita srca. Kočar Janez Oselj, ki je bil od mladih nog lovec in politični agitator v smleški graščini, je v svoji službi popolnoma oslepel. Največji siromak je v celi občini. Ali je to lepo, da se zdaj graščinska gospoda zanj nič več ne zmeni in zahteva, da ga preživlja edino občina? Ali je občini žrtvoval vse svoje moči in svoje zdravje? Podobna usoda bo doletela kmalu tudi neko drugo grajsko uslužbenko, ki se je te dni iz neznanih vzrokov morala drugam preseliti. Nehvaležnost je plačilo sveta.

Iz Tržiča se nam poroča: Pri zadnjih občinskih volitvah v Tržiču so naši rdečkarji volili z nemškimi kapitalisti, dasiravno večina teh rdečih bratcev niti besedice ne razume nemški. Nemški valpeti po tovarnah so bili seveda z njimi popolnoma zadovoljni, toda sami pa so izgubili še tisto malo veljave, katero so imeli poprej. Kdo neki naj bi tudi verjel njihovim prerokovanjem o boljši prihodnosti, ko se bratijo z onimi, ki zatirajo delavce in jim ne privoščijo niti skorje boljšega kruha! Zato proč od socialne demokracije! — Nadalje nam dopisnik piše o nemškem uradovanju tukajšnje bolniške in podporne blagajne. Informirali smo se in izvedeli, da se tam uraduje slovenski, le na nemške dopise se odgovarja nemški.

Korte na Koroškem. Orglarski mojster Anton Dornič iz Radovljice, mlad, nadarjen in podjeten mojster, je znan tudi na Koroškem po svojih lepih orglah. Zato pa se je tudi izročilo izdelovanje novih orgelj za Korte njemu, z upom, da se mu posreči tudi to delo. In posrečilo se mu je dobro. Orglje so izdelane v pnevmatičnem sistemu. Imajo 7 registrov v manualu, princional 8', salicional 8', flauta 8', lieblich gedacht 8', aeoline 8', oktava 4', dvojna kvinta 2 1/2'. V pedalu: subbas 16', pianobas 16'. Superoktavna zveza k manualu, pedalna zveza k manualu Zbi-ralniki: piano, mezzoforte, forte, sprožnik in tremolo za manual. — Delo je majhno, a jako lično. Posamezni registri so dobro intonirani. Mehki registri, kakor aeoline 8', flauta 8' in lieblich gedacht 8' v zvezi s tremolo kaj ginjaivo pojejo. — Čestitamo mojstru in ga toplo priporočamo ter mu želimo le kakega večjega dela, da bi tam pokazal svoje zmožnosti.

Iz državnega zbora. Dne 5. t. m. so se pričele zopet seje državnega zbora. V prvi seji je bila najvažnejša interpelacija poslancev Spinčiča, dr. Kreka in Prodana na ministrskega predsednika glede razmer na Hrvaškem. Čustvo solidarnosti, pravijo interpelanti, nam narekava dolžnost, da se upremo krivicam, ki jih trpe naši sorojaki. Hrvaški ban je že desetletja od ogrske vlade odvisen uslužbenec, ki izvršuje z brutalnimi sredstvi povelja ogrske vlade. Ako bi hrvaški ban hotel le nekoliko zastopati stališče, da zakoni veljajo tudi za Hrvaško in Slavonijo, moral bi pobrati šila in kopita. To dokazujejo veleizdajske obravnave v letih 1871, 1885, 1908 in 1909. Madjarski šovinisti hočejo banovino pripraviti za madjarski komitat. Hrvaški sabor bi moral vsako leto zborovati vsaj tri mesece, toda že pet let se shaja le v toliko, da ga vlada odgodi ali razpusti. Hrvaška deželna vlada prepoveduje javne shode, zaplenja časnike, zapira poslance. Sedanji ban, ki se je od vojaškega narednika in pisarja povzpел do banske časti, nima potrebne izobrazbe za političnega uradnika. V banovini vlada kruta diktatura s pomočjo vojaštva. — Debata o odpravi draginje in o kartelskem zakonu je prav dolgočasna. Posl. Kuranda je rekel, da so dandanes kartelirani ne le veleindustriji, ampak tudi delavci premogarji.

Proti trializmu se je izrekel neki češki list, češ, da bi ta koristil le Jugoslovanom, nič pa ne Čehom. Tudi slovenski liberalci se z idejo tria-

lizma ne morejo sprijazniti, ker se boje, da bi imeli katoličani večino.

Za Puljem — Trst. V Pulju se odkrivajo nova sleparstva, ki so se godila pri mestni upravi. Zdaj se je pa prišlo na sled sleparstvom tudi v Trstu. Pri upravi mestnih vrlov se je izdalo okoli 70.000 K vsled ponarejenih računov. Trije mestni uradniki so izgubili službo.

Za načelnika poljskega kluba je bil dne 4. t. m. namesto Bilinskega izvoljen bivši krakovski župan posl. dr. Julij Leo, ki pripada poljsko-napredni demokratski stranki. Dobil je 53 glasov, 12 glasovnic je bilo belih. Dr. Leo je iskren prijatelj Slovencev, kar je očitno pokazal pri lanskem obisku Slovencev v Krakovu.

Med Čehi in Nemci na Češkem se ni dosegla poravnava, ker Čehi po svoji prosveti in finančni premoči nadkrikujejo Nemce in je tedaj nemška posest v nevarnosti, Nemci pa zahtevajo, da bi se jim ta posest zavarovala potom zakonov. Vsled obstrukcije Nemcev v deželnem zboru je finančni položaj dežele jako žalosten, tako da je češka deželna banka odpovedala deželnemu odboru vse predjume. Deželni odbor se je pa obrnil za posojilo na dunajske denarne zavode, ki so pa odgovorili, da tudi ne posodijo nobenega denarja, ako ne dobijo prej garancije od države.

Odstop ogrske vlade. Dne 7. t. m. je ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary zaradi brambne reforme naznanil cesarju odstop vsega ministrstva. Cesar je demisijo sprejel. S tem se je nekako pričela državna kriza, ker Madjari na vsak način hočejo imeti vojsko v svoji oblasti, česar pa Avstrija ne more trpeti.

V Budimpešti so bile dne 4. t. m. velike demonstracije za občno volivno pravico. 35.000 oseb, povečini delavci, je napravilo obhod po mestu, katerega so se udeležile tudi ženske. Zahtevali so splošno volivno pravico in kričali zoper Košulovce.

Sestanki vladarjev. Nemški cesar Viljem obišče ta mesec, ko pojde na jug, na Dunaju avstrijskega cesarja, v Benetkah pa italijanskega kralja, katerega bodeta spremljala ministrski predsednik Giolitti in zunanji minister San Giuliano. V aprilu bo pa obiskal v Petrogradu ruskega carja angleški kralj Jurij s kraljico in princem iz Walesa.

Stavka rudarjev se je z Angleškega razširila na Ameriko in na Nemško. Na Angleškem imajo rudniki vsled tega velikanske škode, ker je vdrla voda v jame.

Italijansko-turška vojska. Predlog zaradi vtelesenja Tripolitanijske v italijanski zbornici ni bil sprejet soglasno, kakor se je sprva poročalo, ampak je en del socialnih demokratov glasoval proti predlogu. — Dne 5. t. m. je umrl poveljnik italijanske mornarice admiral Aubry vsled kroničnega črevesnega katara. Prepeljali so ga iz Tobruka v Tarent. Na njegovo mesto je bil imenovan podadmiral Faravelli. — Pri Dorni je bilo dne 3. t. m. ubitih 8 italijanskih častnikov in 52 vojakov, 29 težko, 135 pa lahko ranjenih. — Iz Beirut je že odšlo 100 Italijanov, drugi odidejo v kratkem.

Kitajsko. Iz Mukdena je odšel proti Pekinu princ Čing z 8000 možmi, ki so cesarju zvesti, in iz Čolga maršira proti Pekinu 2000 mož, ki se hočejo bojevati za cesarsko vlado. — V Tientsinu je pa popolna revolucija. Vojaki so se spuntali, požigali in plenili po mestu in tudi nekaj stražnikov je z njimi potegnili. Škode je nad 100 milijonov kron. Pomorjenih je bilo nad 100 oseb, med njimi je bil na ulici ustreljen tudi nemški zdravnik dr. Schreyer.

Novičar.

Izid volitev v trgovsko in obrtno zbornico je pravilno objavil „Gorenjec“ že pred tedni. Ves ta čas so liberalci vpili, kakšne grozne goljufije so delali „klerikalci“ pri teh volitvah in koliko jih bo državno pravdnštvo vtaknilo v luknjo. Po natančnih poizvedbah se je pa sedaj dognalo, da so bili liberalci tisti, ki so sleparili s podpisi, in zato je bilo njihovih glasov veliko več zavrženih, kakor naših. Slovenska Ljudska stranka je napredovala za 744 glasov. Če pomislimo, kako so liberalci nesramno izrabljali pred volitvijo zadevo Kregar-Štefe in po volitvi kričali o gotovi zmagi, jer njih sedanja blamaža velika.

Osebna dohodnina v kranjskem okraju. Gospodje, ki iščejo in narekujejo osebno dohodnino, so jeli svoj vijak hudo privijati. Novejši čas so se vrgli celo na zadolžene kmete, kar je tem sitnejše, ker kmet ne pozna paragrafov, da bi se branil. Trdimo, da imajo kmetovavci raznih davkov in doklad in plačil čez glavo dosti, ker imajo še marsikatera plačila, katerih v mestih ne poznajo. Zato bi ne bilo odveč, če bi davčni organi malo brzdali svojo vmeno. Včasih gre že stvar na smešno. Nekemu gospodarju so pisali, da „živi skromno“ in zato lahko več prihrani. Domača hčerka jo je dobro pogodila: „To je že preneumno! Ata! Sedaj nam pa le vsak dan kupite mesa; mi ne bomo stradali, da bi potem vi plačevali več davka!“

Stari spomini. Nedavno so v ljubljanskem mestnem zboru govorili o nakupu deželnega gledališča. Gre že skoro na 25 let, odkar so se vršile v kranjskem deželnem zboru precej ostre debate, ko se je nameravalo zidati tedanje dež. gledališče. Kat. narodna stranka, tedaj še v povojih, je zastopala misel, da gledališče rabi v prvi vrsti mesto, in da ga zidaj Ljubljana in ne dežela. Seveda kat. narodna stranka ni takrat nič odločila. Čez 25 let pa vidimo, kdo da je imel prav.

Deželno gledališče bi radi Ljubljančani liberalne stranke dobili v svojo last za 100.000 K. Ker ima pri tem govoriti dežela in ne samo Ljubljana, bomo Gorenjci odločno protestirali, ako se bo hotelo deželo oškodovati.

Ljubljanske „franje“ že od nekdaj rade nemškutarijo. Da se bo to moglo nadaljevati, je sklenil občinski svet ljubljanski, da naj se „franje“ v dekliškem liceju učijo jezikov na podlagi nemškega učnega jezika. Ko je svetnik dr. Detela predlagal, naj se uče jezikov s slovenskim učnim jezikom, je bil njegov predlog odklonjen.

O odpravljenih praznikih pravi „Dan“, da bo odslej vsak praznoval odpravljene praznike. Resnici primerno pa dostavlja, da jih bo vsak praznoval, kot jih je dosedaj, to se pravi: dobri verniki bodo hodili v cerkev, slabi verniki (liberalci) pa v gostilne k maši.

Lopovsko časopisje. Tako nesramnega časopisja, kakor ga ima bela Ljubljana, nima menda nobeno mesto na svetu. Dne 5. t. m. je prinesel „Dan“ na prvem mestu debelo tiskano naznanilo: Dr. Lampe kupuje v Belokrajini z deželnim in državnim denarjem glasove za S. L. S. Med telefonskimi (!) poročili je obširneje poročal, da deli dr. Lampe v spremstvu deželnih uradnikov po črnomaljskem okraju denar, katerega je s seboj prinesel okoli 10.000 kron. Drugi dan je „Slov. Narod“ poročal, da si je dr. Lampe naprtil malho, vtaknil vanjo 10.000 K, o katerih nihče ne ve, odkod jih je vzel, in da misli kupiti belokranjskega kmeta, da bi volil za svojega poslance Dermastijo. „Narod“ kliče na pomoč zoper dr. Lampeta c. kr. državno pravdnštvo v Novem Mestu. — V resnici pa dr. Lampe ni bil na Belokranjskem, ampak le v Istri in na Reki. — „Slov. Narod“ se je obenem tudi zlagal, da je deželni pristav dr. Mal, ki je Belokranjec, dobil dopust in šel agitirati na Belokranjsko. — V resnici pa dr. Mal ni Belokranjec, nima dopusta in še nikdar v svojem življenju ni videl Belokrajine. — Če ni to škandal za liberalno inteligenco, da ima tako propadla glasila, je pa škandal, da ta inteligenca taka barabska glasila čita in podpira.

„Šmarnice“, katere je spisal č. g. Peter Bohinjec, izidejo prihodnje leto, ker so za letos že dotiskane „Šmarnice“ č. g. J. Kalana.

Trije veliki koncerti bodo v sredo, dne 13., v četrtek, dne 14. marca, obakrat ob 1/2 8. uri zvečer, in v nedeljo, dne 17. marca, ob 1/2 5. uri popoldne v veliki dvorani hotela „Union“ v Ljubljani pod vodstvom koncertnega vodje g. Mateja Hubada. Izvajal se bode prvi slovenski oratorij v treh delih: „Vnebovzetje blažene Device Marije“ za orkester, zbor in soli uglasbil P. Hugolin Sattner, besedilo zložil dr. Mih. Opeka. Sodelovala bodeta pevski zbor „Glasbene Matice“ in orkester „Slov. Filharmonije“, skupaj nad 300 sodelujočih. To bo nekaj imenitnega!

Ogenj na Podreči V sredo popoldne 6. t. m. so pogorela gospodarska poslopja Janeza Jamnika. Vnelo se je po nesreči zaradi preveč zakurjene peči. Posestnik je bil zavarovan.

Pozor, kmetovavci! Letos bode hroščevo leto. Treba bo hrošče pridno otresati in pokončevati. Do konca aprila bo treba tudi sadno drevje očistiti gosenic in zapredkov. Predenica se najboljšje pokonča z Nesslerjevo tekočino, katero dobe poljedelci pri ces. kr. kmetijski družbi v Ljubljani.

V Žireh ima S. L. S. v občinskem odboru 28 pristavev, liberalci pa 2. Žiri so bili nekdanj liberalna trdnjava.

G. Josip Zmet, od c. kr. oblastva izprašani zidarski mojster in stavbni tehnik, se naseli v Kranju.

Novo vodilo za dekliške družbe je izdal župnik Frančišek Bleiweis. Novo je, ker je prineslo prenovljena in za sedanji čas prilagodjena pravila. Podaja tudi več novih molitev za navadne, slovesne in zasebne shode. Pridržalo pa je en sprejemni obred neizpremenjen iz prejšnjih izdaj, da se te poleg nove morejo še rabiti. Dobi se tudi v Kranju v knjigarni „Ilirija“.

Na tedenski semenj v Kranju dne 4. t. m. je bilo prignanih: 107 glav domače govede (za mesarja 40), 7 telet, 30 glav bosenske govedi, hrvaške govedi 0 in 6 domačih prašičev. Cena za kilogram žive teže: za pitane vole 90 h, za srednje pitane vole 84 do 86 h, za nepitane 80 do 82 h, za bosensko goved 88 h; za teleta 1 K 4 h, za pitane prašiče 1 K 26 h. — Za 100 kg pšenice 24 K; rž 23 K, ječmen 23 K, oves 21 K, koruza 21 do 23 K, ajda 24 do 30 K, proso 22 K, krompir 9-20 K, fižol (rdeč) 42 K, koka 44 K, detelja 180 K, slanina kg 1-90 K; drva (trda) 18 K; drva (mehka) 10 K; maslo 2-80 K, jajca 6 v, seno 10 K, pšenična moka 37 K, kaša 32 v; jepren 31 v.

Godovi prihodnjega tedna. Nedelja (10.) 40 mučenikov; ponedeljek (11.) sv. Heraklij; torek (12.) sv. Gregorij; sredo (13.) sv. Rozina; četrtek (14.) sv. Matilda; petek (15.) sv. Longin, muč.; sobota (16.) sv. Hilarij in Tacijan.

Sejmi prihodnjega tedna na Gorenjskem. V torek (12.) na sv. Gregorija dan v Radovljici (za živino) in v Kamniku.

* * *

Bolgarski časnikar Veličkov, ki potuje peš okoli sveta in je prehodil že 70.000 km, se je mudil te dni na Kranjskem. Bil je tudi v Trilopolisu in je govoril z generalom Canevo. Sedaj se povrne v Sofijo, kjer bo dobil stavbo v znesku 250.000 K frankov in izdal knjigo o svojem potovanju.

Djotrkov. Damazij Mačoh je bil obsojen na 12 let prisilnega dela v Sibirijo in drugi obtoženci na več let ječe.

Poročili so se v Ameriki: Josip Kuhar iz Dupelj, Anton Pečnik iz Ljubnega in Frančiška Rebol s Premskovega.

Novice iz Amerike. Dne 13. jan. je v Lake Shore vlak povozil Josipa Kerna, ki je bil doma s Pšate v cerkljanski župniji. Rojaki so mu preskrbeli pogreb, ker ni imel denarja. V domačem kraju je pustil ženo in 4 otroke. — Kako se v Ameriki živi, popisuje Jos. Perko tako le: Imamo 10 urno delo (Delamo pa tudi v nedeljah), in sicer 14 dni podnevu in 14 dni ponoči.

Življenje je jako drago. Hrana stane na mesec 30 dolarjev, za posteljo in za perilo treba plačati še posebej. Kdor nanovo sem pride, ne dobi dela prej, kakor šele čez par mesecev. — J. Hude pa piše: Angleži in Nemci nas Slovence imenujejo "Krainger". To ime pa zveni tako zaničevalno, kot bi bili mi ljudstvo nižje vrste.

Turin. Zrakoplovec Fraschi je padel na tla in če ubil.

Neapel. V neapolski banki znašajo sleparstva 1 milijon lir.

Dvojna stoletnica. Meseca februarja letos je preteklo sto let, odkar sta zagledala luč sveta dva slavna pisatelja, Anglež Charles Dickens in Poljak Zigmunt Krasinski. V mnogih ozirih se razlikujeta med seboj, v nekaterih sta si podobna. Kdor se zanima za ta dva veljaka v svetovnem slovstvu, naj si preskrbi drugi zvezek tekočega letnika "Stimmen aus Maria-Laach", kjer bo našel krasno razpravo izpod peresa jezuita p. Overmansa.

Veleposestnika katoličana. Knez Schwarzenberg in grof Oton Harrach, oba dobra Čeha in dobra katoličana, sta uradnikom svojih obširnih posestev naročila, da naj hodijo v nedeljah in praznikih v cerkev k božji službi.

Ruska pravoslavna cerkev šteje 59.000 cerkv, med njimi je 37.465 župnih cerkv. Duhovnikov je 47.000, dijakonov 15.000 in cerkvenih pevcev 44.000. Pravoslavni kristijanov je v Rusiji 90 milijonov.

Število časopisov po svetu. Glede števila časopisov stoji v Evropi na prvem mestu Nemčija, ki šteje nad 10.000 časnikov, med njimi 4000 političnih; 1500 je političnih dnevnikov, ki imajo 25 milijonov naročnikov. Vseh časopisov in časnikov se tiska na leto 6 milijard. — Svoje časnike imajo tudi vse nemške kolonije. — Na Francoskem izhaja 9000 časopisov, med njimi le 500 dnevnikov. — Avstrijsko-Ogrska ima 5600 časnikov; Angleška 4400; Italija 3000 in le 100 dnevnikov; Španska šteje 2000 časnikov. Rusija ima ravno toliko časnikov kot Nizozemska: 2000. Belgija šteje 2200 časnikov; med njimi imajo nekateri nad 100.000 naročnikov. Katoliški list "Le Patriote" izhaja trikrat na dan. Švica ima 1200 časnikov, Dansko 1450, Švedsko 1000, Norveška in Rumunija po 600, Turčija 300, Grška 150, Bulgarija, Srbija, Portugalska manj kot 100. — Združene države v Ameriki štejejo 21.500 časnikov, Kanada 1200, Brazilija, Chile 300, Ekuador 40. V Aziji stoji na vrhuncu Japonci. Egipt, Algier imata po 100 časnikov. Islandija, ki šteje le 80.000 prebivalcev, ima 30 časopisov — primeroma tedaj največje število na svetu. Tisk je res velemoč — le žal, da je večinoma v rokah judov in lože.

Poročilo iz deželne porodišnice v Zagrebu: Naravna Franc Jožef-ova grenčica se je mnogokrat in z najboljšim uspehom predpisovala pri

porodnicah. Učinek je bil vsakokrat zanesljivo odvedljiv in se lahko smatra "Franc Jožef ovo" grenčico kot najboljšo odvajalno sredstvo v otroški postelji.

DRUŠTVA.

V "Ljudskem Domu" v Kranju se bo predstavljala jutri ob 7. uri zvečer igra "Roparji na Šmarni gori". Dejanje se vrši na Šmarni gori in na smleškem gradu. Gledališče si je nabavilo lepe nove viteške obleke. Ponavljala se ta igra ne bode, ker se pripravlja Fr. S. Finžgarjeva: "Naša kri", ki se v kratkem vprizori. — Pri pomnimo naj še, da je zadnje predavanje o "pasijonskih igrah" ljudem bilo, vseč in da jim je ugajala tudi lepa razlaga g. prof. Sušnika. Šolskih otrok je prišlo pogledat "pasijonske igre" nad 600.

V društvu sv. Jožefa v Trziču bo predaval jutri zvečer ob 7. uri profesor Komatar o Napoleonu. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Vstopnina za sedeže: 30 vinarjev, za odrasle stojišče 20 v., za otroke 10 v. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Kmetijska podružnica za župniji Trzič in Lom se ustanovi jutri ob 4. uri popoldne. G. sadjarski nadzornik Humek bo imel predavanje o sadjarstvu. Vse to se bo vršilo v društvu sv. Jožefa.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu februarju 1912 je 323 strank vložilo 125.737 K 27 vin., 323 strank dvignilo 123.170 K 71 vin. 13 strankam se je izplačalo posojil 21.850 K — vin. Stanje hranilnih vlog brez kapitaliziranih vložnih obresti 5.081.810 K 76 vin. Stanje hipoteknih posojil 3.364.232 K 95 vin. Denarni promet 400.889 K 51 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu februarju 1912 je 151 strank vložilo 41.282 K 45 vin. 177 strank dvignilo 59.615 K 26 vin. 0 strankam izplačalo hipoteknih posojil 90.000 K — vin. Stanje hranilnih vlog 2.058.178 K 20 vin. Stanje hipoteknih posojil 1.591.250 K 21 vin. Denarni promet v mesecu februarja 1912 189.771 K 07 vin.

Epileptični bolniki

pomoč in zdravljenje po novi zdravstveni metodi, Pomoči potrebnim podeljuje pojasnila zdravniški ordinacijski zavod Budimpešta, V. velika Kronska ulica 18. 125

Najbolj zdrava
kavina pijaca
je že 20 let
Kathreinerjeva
Kneipova
sladna kava.

Resničen
nadomestek kave!

Kathreinerjeva
prinese orečo v hišo.

Novije vesti.

Iz sinočne seje kranjskega občinskega odbora. Županu se dovoli kredit za napravo nove mape za mestni regulacijski načrt. — Bla gajniški prebitek "Gasilnega društva" znaša 740 kron 17 v. — Prošnja g. J. Pollaka za znižanje vodarine se odbije. — Sklene se, da bodo prodajalne v Kranju odprte ob nedeljah od 8. do 12. ure. — "Gospodu Stenceljnu" (kakor je rekel g. župan) se soglasno dovoli mesečne miloščine 1 K, (menda zato, da pri prihodnjih volitvah ne bo več odrival g. Kuralta). Druge ubožce so pri tej seji, kakor tudi zadnjič, vse odklonili! Ustanovitev občinskega posredovalnega urada za poravnaje pravnih se odkloni. O tem je poročal advokat dr. Štempihar!

Današnji "Dan" prinaša članek zoper članek v zadnjem našem listu: Učiteljstvo in kultura. Ta članek je zadel v živo vse liberalce, ker je samo posnetek člankov iz liberalnih učiteljskih glasil. Ravno "Dan" je bil, ki je priporočal "Svobodno Misel". Še bomo stali na straži!

V državnem zboru je poslanec Gostinčar govoril o kartelih in njihovih žalostnih posledicah za ljudstvo. Poslanec dr. Ravnihar se je pa pritoževal zavoljo krivic, ki se gode Slovincem v okrožju graškega nadsodišča, kjer imajo vsa višja uradna mesta Nemci.

Iz državnega zbora. Stürgkhovemu kabinetu preti kriza, ker so se nemški kršč. socialci uprli in se je vladi pri nekem predlogu pokazalo nezaupanje.

Brambna predloga, po kateri bi se že letos zvišalo število rekrutov in uvedla pri pešcih dveletna vojaška služba, je zadel v državnem zboru na odpor in zato bo najbrže sprejet enoletni provizorij.

Nov papežev dekret izide o veliki noči, ki bo določal, da bodo bogoslovci študirali za naprej po šest let, potem bodo služili kot diakoni in šele z 28. letom bodo posvečeni v mašnike.

Dr. Skarda, član gosposke zbornice, je umrl včeraj na Dunaju. Nekdaj je bil načelnik Mladočehov.

Budapešta. Justhova stranka je v zbornici močno demonstrirala za splošno volilno pravico. Khuenov naslednik utegne postati baron Lang.

Berlin. Za predsednika državnega zbora je bil izvoljen Kämpf (svobodnomiselna ljudska stranka) s 192 glasovi. Spahn (Centrum) je dobil 187 glasov. Za prvega podpredsednika je bil izvoljen Pasche (nacionalni liberalci) in za drugega Dowe (napredna ljudska stranka). Socijalni demokratje so propadli. Za Doweja je glasoval Centrum.

Južni tečaj je baje dosegel Norvežan Admundsen.

Zlat medaljon s slikama se je izgubil dne 8. t. m. od rožnenske cerkve do kolodvora v Kranju. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi v naši tiskarni.

Slovenske občine in gospodarska društva — spominjajte se v svojih proračunih "Slovenske Straže"!

Alfonz Breznik v Ljubljani

Kongresni trg št. 13, nasproti deželnega dvorca c. kr. zapriseženi izvedenec in učitelj "Glasbene Matice".

Prva, najstarejša, največja in edina domača tvrdka vseh glasbenih instrumentov, strun (tudi specialitet) in muzikalij. Najraznovrstnejša izbira in najcenejša izposojevalnica prvovrstnih klavirjev in harmonijev. — Prodaja na najmanjše obroke. — Ugodna zamena. — 10 letno jamstvo. — Popravila in uglaševanja vseh glasil sprejema najceneje. — Vsak instrument moje zaloge je najskrbnejše preizkušen. 27 43

Sposobni in solidni agentje

se iščejo za prodajo poljedelskih strojev in orodja, centrifugalk za mleko in motorjev. Ponudbe pod "Maschine 60.899" za Annoncen Büro Henrik Schalek, Dunaj I., Wollzeile 11. 118 5—3

Denarni promet do 31. XII. 1911
nad 10 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje hranilnih vlog
nad 1.300.000 kron.

Hranilnica in posojilnica v Kranju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne ter jih obrestuje po

4 1/2% štiriinpol odstotka.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. Sprejema vloge na tekoči račun. Posojila na knjižbo po 5%, na osebni kredit po 5 1/2%.

Hranilnica ima prostore v "Ljudskem domu" poleg župne cerkve v Kranju. Uraduje od 9. do 12. ure popoldne.

Išče se ženska

ki je pripravna in sposobna v kmetijskih delih, kakor tudi izveščana v kuhinji, k neki družini v bližini Kranja. Starost postranska. Želi se neomadeževanega snajčaja. Plača dobra, po dogovoru. Oglasi naj se takoj in nastopiti bi imela najdalje v treh mesecih.

Naslov pove upravnistvo „Gorenjca“.

Srečke v korist „Slovenski Straži“.

Glavni dobitek **turških srečk** pri žrebanju dne 1. aprila 1912 bo **400.000 frankov**. Vsaka srečka mora biti izžrebana, najmanjši dobitek znaša 230. kron. Turške srečke na mesečne obroke po 4 K 75 vin., še tri druge dobre srečke zraven z glavnimi dobitki skupaj čez 2 milijona kron vsako leto na mesečne obroke po 6 K 25 vin. Pojasnila daje in naročila sprejema g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg št. 19.

Priporoča se ::

112 13-2 trgovina

delikates in
špecerije ::
ter deželnih
pridelkov ::

Kavarna in zajutrkovalnica, kjer se dobivajo izven različnih specijalit et tudi dobra fina vina in izvrstno pivo.

Zdravko Krajnc, Kranj, „Zvezda“.

Pozor! Svarilo. Pozor!

Ker se v novjšem času na nedostojen način neki dimnikar vsiljuje v moje delo in moje p. n. cenjene naročnike nadleguje, primoran sem tem potom vse moje p. n. cenjene naročnike opozoriti, da jaz že 28. leto izvršujem dimnikarsko obrt v Kranju in bodem tudi še dalje to delo opravljal, usojam si, se svojim p. n. naročnikom najuljudneje priporočati, naj mi isti blagovolijo ohraniti še dalje svojo naklonjenost, hočem jim vedno točno in pošteno postreči.

Z odličnim spoštovanjem

Rajko Potušek
dimnikarski mojster.

Zvonoljubarna Max Samassa v Ljubljani

Proračuni in ilustrirani ceniki na zahtevanje brezplačno in poštino prosto.

se priporoča za vli-vanje zvonov za zvornike z ubranim ter milodonečim glasom.

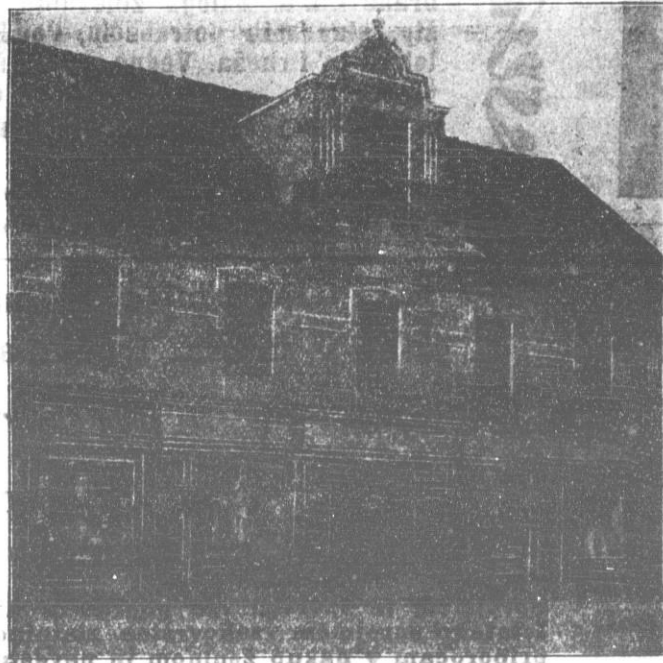
Do konca leta 1911 je razposlala 6887 komadov zvonov za zvornike v skupni teži od 2.674.508 kg.

Cerkveni svečniki in viseče svetilke (lustre), kanonske table v odgovarjajoči izdelavi od težke lite med in zelo trpežne snovi.

Velikanska razprodaja najraznoursnejšega blaga od **Kaiserjevega** hotela z Bleda pri **Louvo Rebolju v Kranju**

kakor: srebrnega jedilnega orodja, kuhinjske posode, bakrenih kotlov, porcelana, stekla, nad 20 kompletnih postelj, stenskih zof, okroglih mramornatih miz, umivalnikov, tri lepe kredence, znamenitih slik in krasnih podob, sploh vsega, kar se potrebuje za pohištvo. Dobi se po zelo znižanih cenah.

Prodaja se vsak dan.

Pomladansko in letno blago!

Obleke za moške in ženske, za odrasle in otroke, površnike, halveloke, pelerino, ženske jopice, plašče, razne perle in sploh vse v manufakturno, modno in konfekcijsko stroko spadajoče predmete priporoča po zelo

nizki cen

J. Pfeifer
manufakturna, modna in konfekcijska trgovina pri „FAJFARJU“ v KRAJNJU.

Najboljši strešnik sedanje dobe je asbestni škrlj „ZENIT“

kateri po kakovosti daleko presega dosedaj poznati asbestni škrlj „Eternit“, prednjači mu pa še posebno v lastnosti, da v ognju ne eksplodira, kar dokazujejo obsežna izpričevala, katera so vsakomur na razpolago. Centki vsakomur na razpolago zastoj in poštino prosto. Neboj državnih poslopij je pokritih

z Zenitom.

Fr. Dolenz, Kranj. Zajec & Horn, Ljubljana.

**V najem se odda takoj
cela hiša**
ali pa samo
prodajalniški lokali z vso opremo.

Hiša stoji v prijaznem mestu na Gorenjskem
in na zelo prometnem prostoru. Prostor so
ugodni tudi za vsakršno obrt. 107 3-8
Več se izve v Kranju hiš. št. 155.

Pozor, kovači!
Izvrstno oglje

81 12-8 se dobi vsaki čas
„pri Jeleni“ v Kranju.

Pod ceno!

Vsakdo, ki se preprča, da Z-kloja za pražice št. I.
pospešuje hitro in izdatno rejo, št. II. izredno hitro debelost
in ukusno meso, lahko dobi kot prvo poizkušnjo od 50 do
500 kg za K 11-50 a 80 kg z vrečo poštne prosto na
vsako železniško postajo. 3 109

Brata Taussky,
generalno zastopstvo združenih tovarn za izdatno kajo,
delniška družba
Dunaj II., Praterstrasse 15/70.
Prospekti (zlata jama) zastoj in poštne prosto.

Jakob Košmerlj
edina slovenska tvrdka te vrste
v Trstu.

Priporočam slavnemu občinstvu veliko sa-
logo kave, čaja, južnega sadja i. t. d.
Postrežba točna in solidna. 113 2
Na deželo pošiljam prosto vožnje po povzetju
po železnici in v zavrtkih po pošti.
Cenik izhaja štirikrat na leto.

Cigaretne papir in
cigaretne stročnice
ABADIE
PARIZ
Dobe se v vseh trafikah

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi
kipe, vaze in druge glinaste izdelke v
vseh barvah, trpežne in cene priporoča

71 52 48 **Avgust Drelse**
prva in največja tovarna peči in
glinastih izdelkov v Ljubljani.

Podružnica Fr. Dolenz v Kranju

priporoča svojo bogato zalogo
kuhinjske opreme, tehnic, uteži in
drugih hišnih potrebščin

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade

R. WOLF Magdeburg-Buckau.
Podružnica na Dunaju
Dunaj, III., Am Heumarkt št. 21.
Patentno 8 26-11

vročeparne lokomobile
z brezventilnim preciznim
upravljanjem
Originalno strojedelstvo Wolf 10 — 800 k. s.
Obratni stroji z najvišjo popolnostjo in dobičkom
za industrijo in poljedelstvo.

Dosedaj izdelanih nad 800.000 k. s.

CROATIA

zavarovalna zadruga v Zagrebu. :: Edini
domači zavarovalni zavod. :: Ustanovljena
leta 1884. :: Centrala: Zagreb, v lastni hiši,
vokal Marovske in Preradovičeve ulice. :: Glavna zastopstva: Ljubljana,
Novisad, Osijek, Reka, Sarajevo. :: Podružnica: Trst, Via del Lavatoio št. 1,
II. nadstropje (telefon 25-94).

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja: 1. Na življenje: 1. Zavarovanje glavnic za slučaj doživljenja in smrti. 2. Zavarovanje dote. 3. Zavarovanje življenske rente. 2. Proti škodi po požaru: 1. Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih zgradb in tovarn). 2. Zavarovanje premičnin (pohištva, prodajniškega blaga, gospodarskih strojev, blaga i. t. d.). 3. Zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena i. t. d.). 3. Zavarovanje steklenih šip. 102 12-2

Zadružno imetje v vseh delih znaša 2.319.068-21 kron. Od tega temeljna glavica 800.000 kron. Letni dohodek premije s pristojbinami 1.221.748-41 kron. Izplačane škode 4.323.268-44 kron.

Sposobni posredovalci in akviziterji se sprejmejo pod jako ugodnimi pogoji.

Natančnejše informacije daje okrajni zastopnik za Kranj in okolico gospod

Edmund Rooss v Kranju.

**FRANC OMERSA naslednik
FRANC BERJAK V KRAJU**

priporoča: Zanesljivo kaljiva semena, peso, pravo „Lucerno“ in
domače deteljno seme, vsakovrstne trave. Poljedelsko orodje, pluge,
brane i. t. d. Zaloga železnine, kuhinjske posode, porcelana, stekla,
šip, stavbenih potrebščin, Portland-cementa, oljate in suhe barve,
lakov in firneža. Vedno sveže specerijsko blago, špirit, raznovrstno
žganje in deželni pridelki.

94 26-7

Prodaja na drobno in debelo!

Najboljša in najcenejša prva delavnica ur ter
trgovina z zlatnino in srebrnino

Ivan Levičnik

v Kranju, nasproti tvrdke Peter Majdič, „Merkur“.

Cenejšje kakor po cenikih! Ne kupujem od prekupcev!

Sprejem in izvršim vsa popravila natančno, solidno in po najnižjih cenah. — Istotako sprejem vsakovrstno zlatnino in srebrnino v popravilo. — Posebno se priporočam v nakup ženinom in nevestam. — Železničarjem in znancem dajem tudi na obroke. — Sprejem optične stvari v popravilo. — Na zahtevanje izvršim tudi vsako popravilo v osmih dneh. — Priložnostni nakup! 74 52-1

Mlinari!

proč z nenavadnimi kamni in
zastaranimi valci, kupite mline
:: „KOMET“, pri katerem se
kamni nikdar ne brusijo in se
petkrat z veliko manjšo močjo
žita zmleje.

Pozor! Vsak svoj mlinar!
Veliki zaslužek!

Kakšno težavo in sitnosti provzroča mletje žita kmetom
posebno letos, ko povsod vode manjka, je splošno
znano. Vsega tega si prihranite, ako si takoj posa-
mezno, ali cela zadruga ali vas naročite moj zajam-
:: čeno neprekosljivi mlin na smirkovi kamni ::

„KOMET“

katere se lahko gonijo z roko, gepeljni, motorji ali z vodo.
Delajo čudovito fino in hitro!
Cena takega mlina je od K 600— do K 2.200 in melje na uro
od 200 do 500 kg žita.

Fran Zeman, Ljubljana
Dunajska cesta „pri Figovcu“.